

1 JULI 1938.

AFLEVERING 3.

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

Dr J. HEIMANS, AMSTERDAM.

Dr JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr J. HEIMANS, MICHEL ANGELO-
STRAAT 41, AMSTERDAM-ZUID.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2c OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

POSTCHEQUE EN GIRO 15205.

GEM. GIROKANTOOR AMSTERDAM V. 6482.

BANKIERS: INCASSOBANK

(Bijk. Linnaeusstraat).

PRIJS PER JAAR 1 6.50 BIJ VOORUITBETALING.

WELKOM, VREEMDELING.

We klagen, zeer terecht, over de verarming van onze inheemsche flora en fauna. Bij gelegenheid zal ook ik nog wel eens mijn stem in het koor der klagers verheffen, maar vandaag moet het toch anders zijn. Ik wensch even er aan te herinneren, dat het aantal der vogels die in ons land broeden in deze eeuw is toegenomen met meer dan een dozijn. Sommige daarvan, zooals de Slechtvalk en de Lachstern hebben het bij een enkelen keer gelaten, maar andere nemen reeds blijkbaar voor vast een flinke plaats in onze vogelwereld in: de Eidereend, de Zwarte Specht, de Europeesche Kanarie, en laat ons hopen ook de Waterspreeuw. Sommige soorten, die we als „nieuw” meetellen broedden waarschijnlijk al wel lang stilletjes hier, zooals Vuurgoudhaantje en Groote Gele Kwikstaart. Omtrent Barmsijs, Oeverlooper, Bonte Strandlooper, Waterrietzanger en Kleine Vliegenvanger had ik ook nog gaarne nadere berichten. De Steltkluut heeft zich dit jaar weer vertoond al is er ook nog geen nest gevonden en ook de Middelste Zaagbek zwemt weer bij de Fienweid rond, zal misschien zijn derde jaar in gaan.

Zoo durven we langzamerhand de vraag stellen: Wat zal dit jaar weer voor nieuws brengen?

En inderdaad, het is gebeurd. Ons bereikt het bericht, dat „ergens in Nederland” zich een kleine kolonie heeft gevestigd van een allersierlijkste verwant van onze Zwarte Stern n.l. het Witbaard Sterntje (*Hydrochelidon hybrida*). Wij leefden al in afwachting van een anderen neef, n.l. het Witvleugel Sterntje (*Hydrochelidon leucoptera*), die zich als broedvogel reeds heeft vertoond in de Belgische Kempen en zelfs op een enkele plaats onze grens eens heeft overschreden.

Maar nu is het de Witbaard: een Zwarte Stern met witte bakkebaarden, vuurrooden snavel en nog vuurroodere pootjes. Ook zijn keel is wit maar de borst is donker leigrauw: de echte zwarte-sterntjes-kleur. Een allersierlijkst diertje en gemakkelijk te herkennen. Dat kan te pas komen, wanneer we met een „invasie” te doen zouden hebben en zij zich niet alleen op die ééne plaats hebben gevestigd maar ook elders aan vennen, wielen, doode rivierarmen, onbeteugelde stroompjes, allemaal landschappen, waar ook de gewone Zwarte Stern huist. De leefwijze van den vreemdeling lijkt veel op die van de „Venkraai”. Het zijn voornamelijk insecteneters en evenals de Zwarte Sterntjes jagen ze graag gezellig langs de toppen van het riet op schietmotten en ander watergedoe.

Deze Witbaard-stern is een zuidelijke vogel, in Europa vooral een bewoner van de stroomgebieden van Rhône en Donau, een metgezel van Kwak en Kleine Zilverreiger, heeft zelfs ook in Zuid Beieren gebroed. Hoe hij er thans toe is gekomen, een verkenningstocht te maken naar het gebied van Maas en Rijn is alweer een van de dingen, die wij niet begrijpen, maar ons doen voelen, dat de Natuur haar eigen wegen gaat, die ons veelal verborgen zijn.

Het eenige, wat ons te doen staat is dit, dat wij de zaak niet bederven en dat wij in ons dicht bevolkte land open ruimte moeten houden voor dergelijke gebeurtenissen. Hier hebben we een bewijs te meer er voor, dat onze „woeste gronden” in hun woestheid voor ons een groote waarde hebben. Hier leeren we de „natuurmonumenten” kennen niet alleen als heugenis en overblijfsel van een eertijds rijk verleden, maar ook als de gelegenheid voor een rijke toekomst. Dit acht ik zelfs de voornaamste beteekenis van het werk voor natuurbescherming.

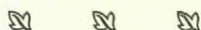
Het spijt mij wel, dat ik geen nadere bijzonderheden kan geven over de vestiging van den Witbaard. Helaas moeten wij in ons land ook beducht zijn voor verzamelaars en bezorgd voor te vlijtige fotografen. Wij hebben er nog een pijnlijke herinnering van, hoe een der eerste goed gelukte broedsels van de Waterspreeuw is uitgemoord, jongen en ouden en wellicht is de Steltkluut in 1935 ook wel geschrokken van al te groote belangstelling.

Laat ons een les trekken uit de geschiedenis van de Eiders op Vlieland en de Lepeelaars op Texel. Dank zij de forsche en consequent doorgevoerde bescherming zijn die dieren daar nu zoo talrijk geworden, dat zij een merkbare figuur vormen in het landschap. Er wordt nog geen nestenkijkerij toegelaten, maar de wandelaar op Vlieland kan zich verlustigen in het aanschouwen van fleurige families van Eidereenden in

het water vlak aan de Zuidoostkust van Vlieland en op Texel zien we de Lepelaars heen en weer vliegen van hun broedplaats naar de voederplaatsen. Daar hebben wij voorloopig genoeg aan.

En wanneer het half dozijn broedsels van onze nieuwe Witbaard Sterntjes goed uitvalt, dan worden deze allersierlijkste diertjes misschien mettertijd een fraaie trek in ons Hollandsch landschap, bewoners van vennen, onbeteugelde stroompjes, doode rivierarmen, wielen, walen en krekens, veenplassen en meren. Die moeten we voor hen beschikbaar houden. En of de Witvleugel-Zwarte-Stern nu ook nog komt?

JAC. P. THIJSSSE.

ONS NATUURBOSCH.

Gheel ongerept bosch zal in ons land wel niet meer te vinden zijn. Want in de meeste gevallen is de menschenhand te bespeuren, al zou overigens het geheel ook nog zoo goed aan de voorwaarden voldoen.

Hoe belangrijk evenwel die enkele stukjes echt natuurbosch wel zijn, ook al vertoon zij dan hier en daar eenige negatieve retouche, wordt bewezen door de algemeene belangstelling die dergelijke plaatsen genieten.

Voor al de laatste jaren, nu de sociologische wetenschap, die vroeger uitsluitend op de menschenmaatschappij werd toegepast, ook op botanisch terrein is overgebracht. Evenals in onze samenleving vinden wij in het plantenrijk associaties, groepen van verschillende planten, die kennelijk aan eenzelfde omgeving gebonden zijn en daar dan ook geheel thuis zijn.

Hoe men in de plantensociologie te werk gaat heeft prof. Weevers ons reeds in het begin der 42ste jaargang van D.L.N. verteld. En waarschijnlijk, ik hoop het tenminste, zullen er nog wel eens bijdragen over dit onderwerp verschijnen.

Het is een interessant en ook een belangrijk terrein, waar in de toekomst nog veel profijt van te trekken zal zijn. Vooral op het gebied van den boschbouw kan deze nieuwe richting nieuwe perspectieven openen. En dat die weg reeds is ingeslagen, wordt bewezen door het feit dat de sociologie op de Wageningse Hoogeschool is ingevoerd bij de studie in boschbouwkunde.

Maar niet alleen uit een sociologisch oogpunt zijn de terreinen of soms slechts kleine hoekjes, die zoo goed mogelijk een ouden toestand weergeven, belangrijk. Vaak hebben de best bewaard gebleven plekjes een moerassige bodem en dan vormen zij een waar dorado voor iederen plantenliefhebber. Dat zijn dan plaatsen waar de zeldzaamste planten broederlijk naast de meest algemeene gevonden worden. Van één zoo'n terrein zal ik U een beschrijving geven.

Het terrein dat ik bedoel is geheel ingesloten door steile kanten en heeft een drassige bodem die doorsneden wordt met vele kleine greppeltjes, die allen aan de zuidzijde samenkomen en dan een miniatuur beekje vormen, dat, overschaduwd met zwaar